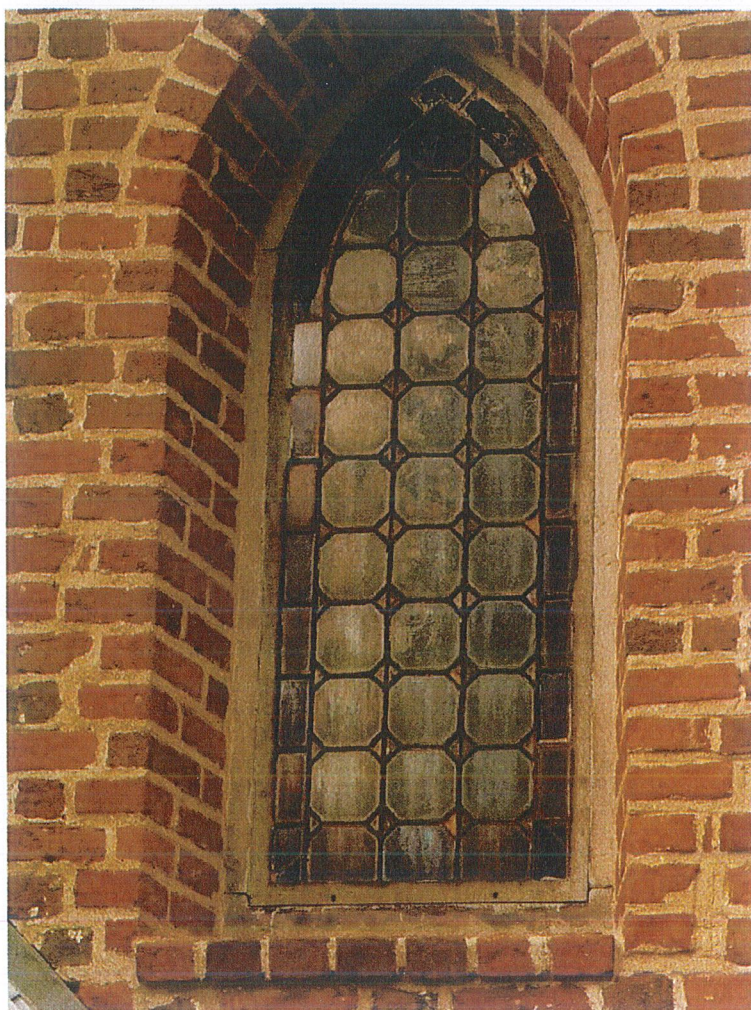

**PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH I RESTAURATORSKICH
PRZY OKNACH WITRAŻOWYCH, STOLARCE OKIENNEJ I DRZWIOWEJ ORAZ
KAMIENNEJ POSADZCE W PRZEDSIONKU I NAWIE
KOŚCIOŁA P.W ŚW. MAŁGORZATY W MOSKORZEWIE**

Opracowanie:
Joanna Szczepanik-Lukasiewicz
Anna Kłosowska

Kraków, wrzesień 2023

Joanna Szczepanik-Lukasiewicz
KONSERWATOR DZIEŁ SZTUKI
Upr. kons. PSQZ 3/98
tel. 502 709 780

Joanna Szczepanik-Lukasiewicz

I. WPROWADZENIE.

Niniejsze opracowanie dotyczy elementów wystroju kościoła pw. Św. Małgorzaty w Moskorzewie i obejmuje okna witrażowe, stolarkę okienną i drzwiową w zakrystii i przybudówce, a także kamienną posadzkę w przedsionku i nawie kościoła.

Okna witrażowe w kościele wymagają pełnej konserwacji szkielew witrażowych, stalowych elementów nośnych i kamiennych opasek okiennych oraz montażu zewnętrznych przeszkleń osłonowo-termoizolacyjnych.

Stolarka okienna i drzwiowa w zakrystii i przybudówce, ze względu na katastroficzny stan zachowania, kwalifikuje się do rekonstrukcji.

Remont kamiennej posadzki w kościele został rozpoczęty w ubiegłych latach od rekonstrukcji okładziny w prezbiterium. Obecnie planowane są prace przy posadzce w nawie i kruchcie wejściowej do kościoła.

II. STAN ZACHOWANIA PRZED KONSERWACJĄ.

Okna witrażowe

Z powodu wpływu niekorzystnych warunków atmosferycznych, uszkodzeń mechanicznych i braku osłony zewnętrznej witraże są znacznie zanieczyszczone i osłabione w wyniku wypłukania kitów. Można zaobserwować liczne drobne ubytki i pęknięcia. Widoczne są wybrzuszenia świadczące o osłabieniu ich wewnętrznej struktury. Brak zewnętrznych przeszkleń powodował wzmożoną korozję szkielew i siatki stalowej (?). Na podstawie fotografii wydaje się, że szkielew są umieszczone właśnie w siatce stalowej, a nie jak to zazwyczaj bywa w ołowiowej, ale możliwe to będzie do potwierdzenia dopiero po uzyskaniu dostępu z poziomu rusztowań i demontażu okien. Stalowe ramy są mocno skorodowane. W złym stanie są również stalowe elementy nośne i dociskowe. Są one mocno zabrudzone, pokryte produktami korozji i miejscami odkształcone. Pojedyncze szklenie witrażowe powodowało skraplanie się pary wodnej, która jest głównym czynnikiem korozji szkielew.

Kamienne opaski w gładach okiennych wydają się być w stosunkowo dobrym stanie, ale możliwe to będzie do oceny dopiero po demontażu witraży.

Stolarka okienna i drzwiowa

Stolarska okienna i drzwiowa jest w stanie katastroficznym i kwalifikuje się do rekonstrukcji.

Sposób osadzenie witraży i szkieł osłonowych musi dawać gwarancję prawidłowej izolacji od wpływu zewnętrznych warunków atmosferycznych i odpowiedniej wentylacji w przestrzeni pomiędzy witrażami a szkleniem zewnętrznym.

Konserwacji poddane zostaną również kamienne opaski wokół okien. Ich stan zachowania wydaje się stosunkowo dobry ale z pewnością wymagać będą oczyszczenia, usunięcia zapraw montażowych, wykonania koniecznych uzupełnień i zabezpieczenia powłoką hydrofobową.

Po zamontowaniu witraży i szkieł osłonowych wykonane zostanie spoinowanie pomiędzy nowym szkleniem a elementami kamiennymi.

Stolarka okienna i drzwiowa

Drzwi zostaną zrekonstruowane na wzór istniejących z powtórzeniem obecnych podziałów i dekoracji. Kolorystyka stolarki zostanie ustalona na podstawie badań stratygraficznych. Okna , które pochodzą z różnych okresów i różnią się podziałami zakłada się ujednolicić. Zakłada się wykonanie okien skrzynkowy od zewnątrz zabezpieczonych ,metalowymi kratami.

Posadzka

Posadzka wykonana jest z dwóch gatunków kamienia - wapieni zbitych „Morawica” (kolor jasny, beżowy) i „Bolechowice” (kolor ciemny, brązowy) . Posadzka o wzorze szachownicy ułożona jest w karo. Zakłada się demontaż posadzki oraz pozostawienie elementów okładziny w dobrym stanie zachowania. Brakujące elementy zakłada się zrekonstruować w tym samych gatunkach kamienia.

B. PROPONOWANE POSTĘPOWANIE KONSERWATORSKIE.

Okna witrażowe

- Montaż rusztowań.
- Wykonanie dokumentacji fotograficznej stanu zachowania przed konserwacją.
- Demontaż witraży wraz z ich inwentaryzacją oraz wstępnym zabezpieczeniem i transportem do pracowni.

- Zabezpieczenie otworów okiennych płytami OSB.
- Konserwacja kamiennych opasek okiennych:
 - Oczyszczenie powierzchni.
 - Usunięcie zapraw montażowych.
 - Wykonanie koniecznych uzupełnień z zastosowaniem gotowych kitów w odpowiednio dobrany kolorze np. *Restaurienmortel* firmy Remmers.
 - Rekonstrukcja fug z zastosowaniem gotowej, mineralnych zaprawy do spoinowania np. *Restauro fuge* firmy Keim.
 - Miejscowy retusz kolorystyczny uzupełnień z zastosowaniem farb mineralnych np. *Restauro Lazur*, pigmentów proszkowych oraz spoiwa *Restauro Fixative* firmy Keim.
 - Wykonanie powłoki hydrofobowej z zastosowaniem preparatu na bazie silanów i siloksanów np. *Lotexan N* firmy Keim metodą dwukrotnego powlekania „mokre w mokre”.
- Konserwacja pól witrażowych i ich adaptacja do nowego systemu osadzania:
 - Oczyszczenie powierzchni pól witrażowych z zastosowaniem środków z dodatkiem mydła niejonowego, natomiast zanieczyszczenia organiczne usuwane będą z zastosowaniem rozpuszczalników organicznych. Grube nawarstwienia osadów, które zbyt mocno przylegają do powierzchni szkła zostaną rozluźnione okładami z wilgotnej glinki *Sepiolit* i zdjęte twardymi pędzlami i skalpelami. Miejscowo zastosowane zostaną okłady z glinki *Sepiolit* nasączonej 5% roztworem kwaśnego węgla amonowego.
 - Sklejenie pęknięć z zastosowaniem kleju do szkła na bazie żywicy epoksydowej *Araldite*.
 - Uzupełnienie ubytków z zastosowaniem szkła o podobnym kolorze i fakturze.
 - Przeprowadzenie konserwacji siatki stalowej (odrdzewienie i zabezpieczenie antykorozyjne) lub wymiana na siatkę ołowiową.
 - Dokładne sprawdzenie i obustronne „przekitowanie” pól witrażowych.
- Montaż zewnętrznych przeszkleń osłonowych oraz witraży po konserwacji.

- Wykonanie spoinowania pomiędzy szkłem osłonowym i kamiennymi elementami obramień okiennych z zastosowaniem kitu silikonowego w odpowiednio dobranym kolorze.

Stolarka okienna i drzwiowa:

- Wykonanie dokładnych pomiarów oraz badań stratygraficznych stolarki oryginalnej.
- Rekonstrukcja drzwi i okien w drewnie dębowym.
- Położenie podkładu i malowanie stolarki w kolorach dobranych w wyniku badań stratygraficznych.
- Demontaż starych okien i drzwi oraz montaż zrekonstruowanych, nowych.

Posadzka :

- Inwentaryzacja posadzki.
- Demontaż.
- Wyselekcjonowanie elementów okładziny do pozostawienia i konserwacji.
- Rekonstrukcja brakujących elementów w marmurach „Bolechowice” i „Morawica”.
- Oczyszczenie i przeszlifowanie zachowanych elementów okładziny.
- Przygotowanie i wypoziomowanie podłoża.
- Montaż okładziny.
- Spoinowanie.
- Zabezpieczenie powierzchni.

Joanna Szczepanik-Łukasiewicz
KONSERWATOR DZIEŁ SZTUKI
Upr. kons. PSOZ 3/98
tel. 502 709 780

